

СЕКЦІЯ «ЖУРНАЛІСТИКА»

УДК 007: 304: 070

Волинець Г. М.

канд. філол. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

СУЧАСНА ТРЕВЕЛ-ФОТОГРАФІЯ: ОЗНАКИ, ВЛАСТИВОСТІ, КЛАСИФІКАЦІЇ

У сучасному світі людину скрізь оточують фотографії: на вулицях, у періодичних виданнях, у мережі інтернет, у найрізноманітніших гаджетах тощо. Новітні технології лише сприяють тому, що кожен може зробити знімок не прикладаючи для цього ніяких зусиль: на фотоапарат, телефон, планшет, веб-камеру та навіть годинник. Світлина, разом із іншими видами художньої та документальної комунікації, сприяє практичному й естетичному пізнанню світу й людини в ньому. Фотографія не існує сама по собі. Вона є елементом історико-культурного й науково-технічного прогресу, нероздільною частиною цілісної системи культури, культурно-комунікативної діяльності людей.

Знімки несуть змістове наповнення. У сучасних виданнях вони можуть бути не просто ілюстрацією до статті, а містити додаткове повідомлення, сказати те, чого немає у журналістському матеріалі, або навіть бути самостійним повідомленням.

Тревел-журналістика не може існувати без фотоілюстрацій, бо одним з головних критеріїв цього виду журналістики є наочність. Загалом фотожурналістику визначають як закарбування суттєвих моментів в житті людей, а також подій, об'єктів і явищ дійсності, як динамічних, так і статичних, за допомогою аналогової і цифрової фотографії і подальшої публікації в друкованих та електронних медіа.

Медіасвітлина не позбавляється пізнавальної основи, однак це не самоціль у фотожурналістики. Факт у цьому випадку зберігає свою документальну основу. Інтерпретація спрямована лише на те, щоб повніше розкрити його сутність. Майстерність фоторепортера проявляється в тому, які факти він знаходить в дійсності і як їх доносить до читача.

Тревел-журналістика активно використовує жанри фотожурналістики. Але одні використовуються активніше, інші на сторінках медіа трапляються зрідка. Наприклад, для травелогів характерне використання таких жанрів як фоторепортаж, фотонарис, фотозамітка, фотозамальовка тощо. Якщо ж говорити про власне лише знімок (без урахування тексту), то поняття «тревел-фотографія» включає такі жанри, як репортажна світлина (подієва),

фотопейзаж, фотопортрет (часто – це т.зв. етнографічний портрет), фотонатюрморт (з його багатим типологічним розмаїттям), фото екстер'єрів та інтер'єрів, контекстна або предметна фотографія. Саме у тревел-журналістиці розповсюдженим художнім прийомом є використання спеціальних різновидів зйомки: аерозйомка, підводна зйомка, макрозйомка тощо. Художня фотографія може використовуватися в цьому сегменті журналістських матеріалів: саме тревелоги пронизані естетикою, емоційністю і певним суб'єктивізмом.

Сучасне звернення до сторітелінгу / фотосторітелінгу у тревел-журналістиці передбачає майстерне використання автором таких елементів: і розгортання сюжету, і монтаж образотворчого візуального ряду (зокрема, кадропланів та фото деталей або фрагментів зображуваної дійсності), і гармонію поєднання різножанрових світлин.

У тревел-виданнях важливо, щоб фотографія не тільки привертала увагу читача чи зупиняла його погляд на сторінці, а й пояснювала тему статті. Заголовки, підзаголовки, фотографії та врізи створюють цілісну картину і в грамотному поєднанні розкривають тему матеріалу. До фотографій додаються окремі підписи, які допомагають читачеві повніше зрозуміти те, що цим знімком хотів сказати автор. Кожна тревел-фотографія має бути ексклюзивною та неповторною (за винятком знакових, всесвітньо відомих фотооб'єктів). Це й тримає аудиторію: читач прагне побачити те, що ще не бачив або не має змоги побачити тощо. Навіть, якщо матеріали подаються з однієї країни чи міста декілька разів і пишуться на подібні теми, то слід знаходити таку родзинку, яка б виділяла його серед усіх вже написаних текстів чи вже знятих кадрів.

Отже, роль зображення у сучасному медіапросторі важко переоцінити. Фотографії виконують не декоративну роль, а є частиною змістового наповнення. Одночасно з розвитком фотографії та фотожурналістики народжувалися й нові жанри. Цей процес не закінчився й триває досі, саме тому про жанри фотожурналістики говорити доволі складно – єдиного усталеного поділу не існує і кожен дослідник класифікує фотоматеріали на власний розсуд. Жанрові межі є досить умовними і розділити фотожурналістські матеріали чітко за жанрами іноді неможливо.

Поєднання різних формальних жанротворчих ознак, сучасних технологій та ноу-хау призводять до розмивання класичних жанрових форм і до появи нових. У сучасному комунікативному середовищі види фотографії, до яких звертаються для того, щоб одержати надійну інформацію про навколишні соціальні і політичні реалії, насилу піддаються чіткому визначенню.